

Blanket til udlændingemyndighedernes indhentelse af psykologoplysninger til brug for behandling af ansøgninger om helbredsbetingset opholdstilladelse eller visum.

Rekvision – Indhentelse af psykologoplysninger ved ansøgning om helbredsbetingset opholdstilladelse eller visum – (Udfyldes af ansøger/ansøgers advokat)

Psykologen bedes sende en kopi af denne side til Integrationsministeriet, Att.: Udlændingeafdelingen, Holbergsgade 6, 1057 København K.

Rekvirent (ansøger/ansøgers advokat)	Klientoplysninger (udlændinge-nr./cpr.nr., navn, postadresse)
--------------------------------------	---

Oplysninger fra rekvirenten (ansøger/ansøgers advokat)

(Ansøgerens sociale situation beskrives kort. Det anføres herunder, hvilke oplysninger ansøger eller ansøgers advokat anmoder psykologen om, eksempelvis oplysninger om ansøgers psykiske tilstand.

Psykologen skal ifølge psykologlovens § 16 udvise omhu og uhildethed. Dette betyder bl.a.

at psykologen kun kan udtale sig om faktiske forhold eller psykiske tilstande, som psykologen har fornødent psykologfagligt kendskab til,

at psykologen ikke kan anmodes om at fremsætte udtalelser med en bestemt formulering, en bestemt diagnose eller en bestemt medicinering mv.,

at psykologen ikke tager stilling til, hvorvidt ansøgeren bør have opholdstilladelse, og

at psykologen har pligt til at være fagligt objektiv i sin udfærdigelse af erklæringen.)

Psykologerklæringen betales af rekvirenten (ansøger/ansøgers advokat).

Rekvirentens stilling, navn og adresse (ansøger/ansøgers advokat) (evt. stempel)	Dato og underskrift
--	---------------------

Psykologerklæring til brug ved ansøgning om helbredsbetingset opholdstilladelse eller visum – (Udfyldes af psykologen)

Erklæringen udfærdiges på dansk. I det omfang der anvendes latinske betegnelser, skal det danske udtryk tilføjes - f.eks. ved diagnoser. Psykologen skal udfylde alle punkter fra A til D.

Rekvirent (ansøger/ansøgers advokat)	Klientoplysninger (udlændinge-/CPR-nummer, navn, postadresse)
--------------------------------------	---

A: Baggrund

(Psykologens eventuelle forudgående kendskab til klienten oplyses.

Tidligere sygehistorie (hvis muligt anføres klientens oplysninger om behandling forud for indrejsen i Danmark samt oplysning om behandling efter indrejsen i Danmark) – herunder faktiske forhold (f.eks. forfølgelses-, flugt og asylhistorie samt oplysninger om børn), som har betydning ved den psykologfaglige vurdering - anføres:

Endelig skal det anføres, om der er tale om en akut opstået eller kronisk lidelse, herunder på hvilket tidspunkt lidelsen er opstået.)

Klientoplysninger (udlændinge-/CPR-nummer, navn)

B: Aktuel tilstand

(Klientens oplysninger om psykologisk tilstand oplyses. Klientens symptomer og udviklingen af disse, herunder effekten af evt. undersøgelser og behandling iværksat af psykologen, samt den aktuelle psykiske og sociale tilstand beskrives. Skønnes den psykiske tilstand latent, anføres dette tillige.)

Klientoplysninger (udlændinge-/CPR-nummer, navn)

C: Klinisk vurdering og behandling

(Den igangværende behandling og/eller evt. behandlingsbehov beskrives.)

Den kliniske vurdering skal indeholde oplysninger om eventuelle PTSD, traume-/stressrelaterede symptomer, psykiatrisk diagnose (dissociativ tilstand, psykoselignende manifestationer og episoder, fobisk/panikangst, depression m.m.) somatiske symptomer (mistet appetit, væggtab, stressrelaterede kropssmerter som hovedpine osv.). Hvis psykologen tager udgangspunkt i ICD 10 eller DSM 4 R, anføres dette.

Oplyser klienten at have selvmordstanker, anføres psykologens vurdering af, hvorvidt en eventuel selvmordsrisiko er forbundet med en psykisk sygdom, der i sig selv indebærer risiko for selvmord eller forsøg derpå. Psykologens vurdering af, om der foreligger en væsentlig, aktuel selvmordsrisiko anføres.)

Klientoplysninger (udlændinge-/CPR-nummer, navn)

D: Behandlingsbehov

(Psykologens vurdering af den pågældendes mulighed for at blive helbredt eller opnå en bedring i sin helbredstilstand beskrives sammen med anførelse af forudsætninger, f.eks. forventet varighed af den igangværende/planlagte behandling.
Psykologens vurdering af eventuelle konsekvenser af, at en behandling eller planlagt behandling afbrydes, anføres endvidere.)

Psykologen bedes fremsende psykologerklæringen til rekvisenten senest 14 dage efter psykologens modtagelse af anmodningen.

Psykologens navn, adresse, SE-nummer eller CPR-nummer, evt. bank/giro registreringsnummer og kontonummer.

Dato og underskrift

Vejledning i forbindelse med udfyldning af psykologerklæring til brug ved ansøgning om helbredsbetingset opholdstilladelse eller visum.

Ved behandlingen af ansøgninger om helbredsbetingset opholdstilladelse eller visum har udlændingemyndighederne behov for at benytte psykologerklæring.

Efter udlændingelovens bestemmelser skal en udlænding meddele de oplysninger, herunder helbredsmaessige oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til udlændingeloven kan gives, jf. § 40, stk. 1, i udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 608 af 17. juli 2002.

Efter reglerne i Psykologloven skal autoriserede psykologer udvise omhu og uhildethed ved udfærdigelse af erklæringer. Psykologen vil endvidere følge de Ethiske Principper for Nordiske Psykologer. Endelig vil psykologen kunne hente vejledning i APA's (American Psychological Association) retningslinier for udbydere af psykologisk hjælp til etnisk, sprogligt og kulturelt forskellige befolkningsgrupper, som i uddrag og oversat form vedhæftes denne vejledning.

Det bemærkes, at det ikke er nødvendigt at indhente et samtykke fra udlændingen til at videregive psykologoplysninger til udlændingens advokat. Dette skyldes det særlige repræsentationsforhold mellem udlændingen og den advokat, som den pågældende har valgt til at repræsentere sig i sagen.

Nedenfor følger en kort beskrivelse af ministeriets praksis (pr ... dato ...) for behandlingen af disse sager om helbredsbetingset opholdstilladelse eller visum.

Meddelelse af helbredsbetingset humanitær opholdstilladelse.

Ifølge udlændingelovens bestemmelser kan der bl.a. gives opholdstilladelse til udlændinge, hvis "væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende taler for at imødekomme ansøgningen," jf. udlændingelovens § 9 b, stk. 1.

Efter Integrationsministeriets praksis kan der bl.a. gives helbredsbetingset humanitær opholdstilladelse til udlændinge, der lider af fysiske eller psykiske sygdomme af meget alvorlig karakter. Der kan endvidere gives helbredsbetingset humanitær opholdstilladelse til udlændinge, der ved en tilbagevenden til et hjemland med vanskelige levevilkår vil være i risiko for at få eller opleve en forværring af et alvorligt handicap. Det indgår som et væsentligt moment i vurderingen af sagen, om udlændingen har mulighed for at modtage den fornødne psykologhjælp i sit hjemland.

Meddelelse af opholdstilladelse til udlændinge fra Kosovoprovincen i Serbien og Montenegro (tidligere Forbundsrepublikken Jugoslavien).

Ifølge udlændingelovens bestemmelser kan der gives helbredsbetingset opholdstilladelse til en udlænding fra Kosovoprovincen i Serbien og Montenegro (tidligere Forbundsrepublikken Jugoslavien), hvis udlændingen må antages at have behov for midlertidig beskyttelse her i landet, jf. udlændingelovens § 9 e, stk. 1, jf. lovbekendtgørelse nr. 608 af 17. juli 2002 som ændret ved lov nr. 1044 af 17. december 2002.

Efter udlændingemyndighedernes praksis kan der gives helbredsbetingset opholdstilladelse til personer fra Kosovoprovincen i Serbien og Montenegro (tidligere Forbundsrepublikken Jugoslavien), der er kronisk syge, herunder alvorligt og kronisk psykisk syge, og personer, der er svært handicappede, hvis de pågældende vil være i en særlig sårbar situation ved en tilbagevenden til Kosovoprovincen.

Det indgår som et væsentligt moment i vurderingen af sagen, om den pågældende har mulighed for at modtage den fornødne lægehjælp i hjemlandet.

Meddelelse af helbredsbetingsbetinget visum.

Efter udlændingelovens bestemmelser skal udlændinge fra visse landegrupper have et visum udstedt for at indrejse og opholde sig i Danmark, jf. udlændingelovens § 3 a.

Efter udlændingemyndighedernes praksis gælder det for visumansøgere af alle nationaliteter, at der som udgangspunkt gives visum, såfremt der foreligger helt særlige omstændigheder hos ansøgeren eller den herboende slægtning, eksempelvis i form af livstruende sygdom.

Udlændingemyndighedernes vurdering af sagen.

Udlændingemyndighedernes vurdering af, om der kan gives opholdstilladelse som følge af helbredsforhold, foretages normalt på baggrund af lægeerklæringer og psykologerklæringer. Den faglige vurdering, der er indeholdt i disse erklæringer, lægges til grund ved udlændingemyndighedernes afgørelse. Udlændingemyndighederne foretager ikke en prøvelse af den psykologfaglige vurdering, men alene en juridisk bedømmelse af sagen, hvor det på baggrund af erklæringerne vurderes, om den pågældendes sygdom/tilstand vil kunne begrunde opholdstilladelse. Hvis sygdommen/tilstanden er af en sådan karakter, at der er grundlag for at give opholdstilladelse, undersøger udlændingemyndighederne – via andre kanaler – om den pågældende vil kunne få den nødvendige behandling i sit hjemland.

Psykologen skal i sin erklæring kun udtale sig om psykologfaglige spørgsmål og ikke, om den pågældende bør gives opholdstilladelse. De retlige konsekvenser af en konstateret helbredstilstand beror på en juridisk bedømmelse. Udtalelser om ikke-psykologfaglige vurderinger kan skabe tvivl om objektiviteten af erklæringens indhold, dvs. om erklæringen er udtryk for en uvildig bedømmelse af ansøgerens helbredstilstand. Der kan i den forbindelse henvises til bemærkningerne til bestemmelsen i udlændingelovens § 9 b i forslaget til lov om ændring af udlændingeloven og ægte-skabsloven med flere love (Lovforslag nr. L 152, fremsat den 28. februar 2002), s. 65.

Supplerende etiske retningslinjer for udfærdigelse af psykologiske erklæringer i flygtningesager

Følgende etiske retningslinjer inspireret af retningslinjer fra APA, American Psychological Association*, og supplerer Dansk Psykolog Forenings etiske retningslinjer i øvrigt. De kan tjene som inspiration for psykologer, der arbejder med etnisk, sprogligt og kulturelt forskellige befolkningsgrupper.

1. Psykologen skal oplyse asylansøgeren om samtalens hensigt og fremgangsmåde, herunder hvem rekvirenten er og erklæringens mål, samt om de etiske aspekter, der gælder for psykologiske erklæringer.

- Psykologen skal med asylansøgeren drøfte vedkommendes og egne forventninger til erklæringens betydning for asylansøgerens sag og eventuelt dens konsekvens.
- Psykologen skal orientere asylansøgeren om erklæringens indhold og besvare hans/hendes spørgsmål derom på et sprog, asylansøgeren forstår. Om muligt skal selve teksten oversættes til asylansøgerens sprog.

2. Psykologen skal kommunikere på det sprog, asylansøgeren foretrækker, og rekvirere en professionel tolk, hvis det ikke er muligt.

- Psykologen skal tilbyde asylansøgeren en kvalificeret tolk med den fornødne sproglige, kulturelle og faglige baggrund. Tolken kan også medvirke som kulturformidler.
- Alternativt skal asylansøgeren henvises til en psykolog, som er i stand til at kommunikere på asylansøgerens eget sprog.

3. Psykologen skal være opmærksom på, at etnicitet og kultur er vigtige parametre i forståelsen af psykologiske processer.

- Psykologen skal med etisk stringens og professionalisme forholde sig til, hvordan psykologens egen kulturelle baggrund, livserfaring, holdninger, værdier og fordomme påvirker psykologiske iagttagelser, vurderinger og prognose for asylansøgeren samt formidlingen heraf.
- Psykologens arbejde skal bygge på kendskab til og forståelse for asylansøgerens etniske og kulturelle baggrund samt den betydning, som etnicitet og kultur har for vedkommende, og inddrage disse faktorer i sit arbejde.
- Psykologen skal være opmærksom på kulturelle og kommunikative uoverensstemmelser, der kan opstå mellem hende selv og asylansøgeren og behandle disse med psykologfaglig og etisk stringens.

4. Psykologens skal være bekendt med relevant forskning og viden om den målgruppe, der arbejdes med.

- Psykologen skal søge viden om kulturelt, socialt, psykologisk, antropologisk og historisk materiale med særlig reference til den målgruppe, der arbejdes med.
- Psykologen skal erkende sin egen begrænsning med hensyn til kompetence og erfaring ved at søge supervision eller viderehenvise til andre psykologer med de fornødne kvalifikationer.
- Psykologen skal kvalificere sin indsats gennem supervision, efteruddannelse og praksiserfaring

5. Ved anvendelse af testmateriale skal psykologen være opmærksom på, hvilken gruppe testen er standardiseret i forhold til (testens kontrolgruppe), og de mulige begrænsninger ved brug af testmaterialet til andre grupper

- Psykologen skal vurdere effektiviteten af en given psykologisk test eller metode og tolke undersøgelsesresultatet ud fra kendskab til kulturelle, sproglige og idiosynkratisk særegenhed ved den person, som undersøges.
- Psykologen skal formidle testdata til asylansøgeren og rekvirenten på en sådan måde, at de er umiddelbart forståelige og relevante.

6. Når der udfærdiges en psykologisk erklæring, skal psykologen være opmærksom på betydningen af sociale, miljømæssige og politiske faktorer, der kan have indflydelse på asylansøgerens psykosociale tilstand og trivsel

- Psykologen skal være opmærksom på og påpege stigmatiserende og diskriminerende praksis, der kan medvirke til at forværre asylansøgerens psykosociale tilstand og trivsel.
- Hvis psykologen står overfor etiske dilemmaer i forhold til beskrivelse, vurdering og prognose for asylansøgerens psykosociale situation, som overgår egen professionalisme og etik eller overtræder national/ international lovgivning, skal psykologen søge vejledning hos en erfaren kollega eller supervisor.

* Kilde: Jessen, T. & Khanna, E (red.) (2003): Vejen til mangfoldighed, Frydenlund, København